

MOLENNIEUWS

In het molennieuws van de vorige Zelfzwichter (nr. 13) kondigden we aan wat meer te schrijven over de koren- en pelmolen DE LEEUW te Zeerijp (nr. 137 in het molenboek).

Inderdaad een koren- en pelmolen; als werktuigen zijn in de molen aanwezig twee koppels maalstenen en twee pelstenen. Bovendien: een elevator, een waaier en zwenkast voor het schonen van de gepelde gerst (gort). Zelfs gortemmers zijn nog aanwezig. De Leeuw is indertijd wel gebouwd voor het zware werk; hij is een van de zwaarst gebouwde achtkantige houten stellingmolens.

Nu, na de restauratie, is de molen weer geheel bedrijfsklaar. In deze toestand zijn de inwoners van Zeerijp (en ook daarbuiten) trots op hun dorpsmolen. Hij mag gezien worden en wordt ook veel gezien, mede door zijn ligging aan de Eems-Dollard-route. Belangstellenden werden vaak begeleid door de heren G. van Bergen te Zeerijp en L. Alsema. In de vorige Zelfzwichter deelden we reeds mee dat de heer Alsema kort geleden is overleden.

Het publiek wordt van een drukwerkje voorzien, dat vele gegevens over de molen vermeldt. Wij ontlenen daaraan het volgende:

Van zijn geschiedenis is bekend dat hij is gebouwd op Solwerd bij Appingedam door molenmaker Koch en collega. De eerste eigenaar was toen een familie Duintjer. In 1865 is de molen aangekocht door Alje Jacobs Doornbos en zijn vrouw Grietje Friks Bruins, die hem in 1866 hebben laten overbrengen naar Zeerijp (in de rieten bekleding staat het jaar 1865). Daarmee werd een standerdmolen vervangen, die op deze plaats stond vanaf 1662.

Het lichte materiaal werd per schip vervoerd van Solwerd naar Zeerijp. Men kon de plaats van bestemming gemakkelijk bereiken via het zogenoemde Opmaar, dat zelfs nog verder het dorp inliep tot voorbij de bakkerij van toendertijd bakker Doornbos.

Het zwaardere materiaal is door de boeren uit het dorp per paard en wagen opgehaald. Bekend is dat de as van de molen is vervoerd door P.J. Oosterdijk.

Voornoemde Grietje Friks Bruins was een dochter van molenaar Frik Jans Bruins en zijn vrouw Alje Klaassen Wolthuis, die toen eigenaren waren van de standerdmolen. Door het huwelijk van Grietje Friks Bruins met Alje Jacobs Doornbos, een zoon van de bakker Doornbos, die een bakkerij had op het huidige perceel Borgweg 33, kwamen deze in het bezit van de bakkerij en de standerdmolen.

In 1884 is er in de molen een zwaardere as geplaatst. Luurt Doornbos, een zoon van Alje Jacobs Doornbos, heeft in 1892 de molen van zijn vader gekocht.

In de tijd van Luurt Doornbos is er heel wat veranderd. In plaats van zeilen op de wieken heeft hij er kleppen in laten zetten. Om die kleppen open en dicht te kunnen doen moest er in de lengte in de molenas een gat worden geboord. Daarvoor had men een slede achter de as geplaatst en door de molen te laten draaien en de boor aan te duwen werd de as doorboord.

Later zijn de houten roeden vervangen door ijzeren; één in 1900 en één in 1921. In 1926 heeft Luurt Doornbos de molen verkocht aan F. Nienhuis, telg uit een bekend molenaarsgeslacht. In 1955 heeft deze de molen laten voorzien van een stroomlijnroede met remkleppen (fa. Bremer - fl. 15.915). Het is bekend dat we toen te maken hadden met een tijd, dat het moeilijk was een molenbedrijf in stand te houden. Om het daarmee gepaard gaande verval van de molens te keren, gingen gemeenten vaak tot aankoop over. Dat deed ook de gemeente 'tZandt met de Leeuw. In 1964 verkocht F. Nienhuis de molen aan de gemeente voor fl. 5.000,--.

Na lange tijd te hebben stilgestaan is hij geheel gerestaureerd (1974-1977) door de molenmakerij Roemeling & Molema uit Scheemda. De restauratie bestond onder meer uit het zetten van nieuwe kruisen tussen de achtkantstijlen, nieuw kleedhout om de molen, nieuwe zolders, geheel nieuwe stelling, nieuwe staart, gedeeltelijk een nieuwe kap, ongeveer 8 ton riet op het achtkant, ongeveer 2 ton riet op de kap, nieuwe stalen roeden met een lengte van 22 meter en een gewicht per roe van $\pm$ 1500 kg. Het houtwerk is in hoofdzaak aangebracht door de heren Jacobus Panjer en Hemmo Poppen, respectievelijk uit Scheemda en Winschoten, medewerkers van de firma Roemeling & Molema.

De folder eindigt met het uitspreken van veel dank aan de gemeentesecretaris, de heer G. van der Leest, die zich zo heeft ingezet voor de restauratie, en aan de heren Heijdra en Korpershoek van de Rijksdienst voor de monumentenzorg voor hun medewerking hieraan.